

KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS MERAS
VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS MERAS
KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖS MERAS
ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS MERAS
PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖS MERAS

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2021-03- Nr.

**DĖL PAPILDOMŲ IŠLAIDŲ, SUSIDARIUSIŲ DĖL COVID-19 PANDEMIJOS METU
PRIIMTŲ APRIBOJIMŲ VEŽANT KELEIVIUS MIESTO MARŠRUTAIS,
KOMPENSAVIMO**

Lietuvos didžiųjų miestų savivaldybių (toliau – Savivaldybės) merai, administracijų vadovai ne kartą kreipėsi į valstybės institucijas, Lietuvos savivaldybių asociaciją su prašymais svarstyti klausimą dėl Savivaldybėms susidariusių, COVID-19 pandemijos metu nustačius karantino režimo priemones, papildomų išlaidų (tiesioginių nuostolių) kompensavimo vežėjams, tačiau jokių sprendimų nepriimta.

Esamos situacijos detalizacija:

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo (toliau – Vietos savivaldos įstatymas) 6 straipsnio 33 dalyje nustatyta imperatyvi nuostata: savarankiškoji savivaldybės funkcija – keleivių vežimo vietiniais susisiekimo maršrutais organizavimas, lengvatinio keleivių vežimo kompensacijų skaičiavimas ir mokėjimas.

Lietuvos Respublikos transporto veiklos pagrindų įstatymo 13 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad „<...> savivaldybių institucijos užtikrina socialiai būtinų transporto paslaugų teikimą visuomenei. Patiriami dėl šių paslaugų teikimo nuostoliai vežėjams yra kompensuojami <...> savivaldybių“.

Lietuvos Respublikos kelių transporto kodekso 4 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad savivaldybių institucijos arba jų įgaliotos įstaigos valdo ir organizuoja keleivių vežimą vietinio susisiekimo maršrutais. Minėto kodekso 17¹ straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad savivaldybių institucijos užtikrina bendrus interesus tenkinančių keleivinio kelių transporto viešųjų paslaugų teikimą.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2010 m. liepos 20 d. įsakymu Nr. 3-347 „Dėl Nuostolių, patirtų vykdant keleivinio kelių transporto viešųjų paslaugų įsipareigojimus, kompensacijos apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinto Nuostolių,

patirtų vykdant keleivinio kelių transporto viešųjų paslaugų išipareigojimus, kompensacijos apskaičiavimo tvarkos aprašo nuostatomis, vežėjo patirti nuostoliai kas mėnesį kompensuojami iš savivaldybių biudžetų pagal viešųjų paslaugų teikimo sutartis, sudarytas tarp vežėjų ir kompetentingų institucijų (savivaldybių).

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 152 „Dėl valstybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimo“ visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje buvo paskelbta ekstremalioji situacija, o 2020 m. kovo 14 d. nutarimu Nr. 207 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“ Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbtas karantinas.

Šalyje paskelbus ekstremaliąją situaciją, visoms savivaldybių institucijoms, įstaigoms ir organizacijoms buvo nurodyta maksimaliai teikti gyventojams aptarnavimo paslaugas nuotoliniu būdu, vengiant tiesioginio kontakto. Paskelbtas karantinas įpareigojo kultūros, laisvalaikio, pramogų, sporto įstaigas, sveikatingumo paslaugų centrus, sanatorijas, poilsio centrus (išskyrus paslaugas, susijusias su gydymu) sustabdyti gyventojų aptarnavimą ir paslaugų teikimą, uždaryti parduotuves (išskyrus maisto produktų ir vaistinės), sustabdyti ugdymo ir vaikų priežiūros procesus bei švietimo veiklą visose švietimo įstaigose, dienos ir užimtumo centruose, organizuojant ugdymo procesą nuotoliniu būdu, uždraudė rengti viešus renginius. Įmonės gavo rekomendaciją suteikti galimybę maksimaliai darbuotojams dirbti nuotoliniu būdu, buvo ribojamas gyventojų judėjimas, rekomenduojama gyventojams vengti naudotis viešuoju transportu ir vietoj jo rinktis kitas transporto priemones.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro-valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo 2020 m. kovo 16 d. sprendimu Nr. V-399 „Dėl karantino režimo priemonių nustatymo organizuojant ir vykdant keleivių vežimą“ (toliau – Sprendimas) buvo numatytos būtinosios karantino režimo priemonės organizuojant ir vykdant keleivių vežimą vietinio (miesto ir priemiesčio) reguliaraus susisiekimo maršrutais, nustatyti griežti keleivių skaičiaus ribojimai, nustatytas saugus atstumas tarp keleivių (ne mažiau kaip 1 metras, pagal šį reikalavimą maksimalus VT priemonių pervežamų keleivių skaičius sumažėjo 3 kartus), draudimas keleiviams sėstis dviejose sėdimų vietų eilėse už vairuotojo, nustatytas transporto priemonėje keleivių sėdėjimo išdėstymas šachmatiniu būdu ir kiti apribojimai.

Laikantis Sprendimo reikalavimų, buvo suvaržyta viešojo transporto veikla, dėl ko žymiai sumažėjo viešuoju transportu važiuojančių keleivių srautas.

Pasibaigus pirmajam karantinui, viešajame transporte važiuojančių keleivių skaičius nesiekė 2019 m. lygio ir liko sumažėjęs visuose didžiuosiuose miestuose. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. lapkričio 4 d. nutarimu Nr. 1226 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“ nuo 2020 m. lapkričio 7 d. paskelbus antrą karantiną, taip pat buvo

suvaržyta viešojo transporto veikla, ribojamas keliavimas, nustatyti tam tikri reikalavimai ir ribojimai vežant keleivius viešuoju transportu.

Paskelbus Lietuvoje karantiną ir apribojus keleivių vežimą, sumažėjo vežėjų/įgaliotojų įstaigų gaunamos pajamos, dėl to itin išaugo Savivaldybių išlaidos (tiesioginiai nuostoliai), skirtos kompensacijoms vežėjams/įgaliotosioms įstaigoms mokėti dėl patirtų nuostolių vykdant viešųjų paslaugų įsipareigojimus. Šie tiesioginiai nuostoliai Savivaldybėms kilo ne dėl jų pačių kaltės, tačiau dėl valstybės institucijų priimtų sprendimų.

Kadangi pagal Vietos savivaldos įstatymo nuostatas Savivaldybės privalo užtikrinti nepertraukiamą keleivių judėjimą savivaldybių teritorijoje ir negali nutraukti keleivių vežimo paslaugų teikimo karantino režimo galiojimo laikotarpiu bei, vadovaujantis aukščiau nurodytais teisės aktais, privalo kompensuoti vežėjų/įgaliotojų įstaigų susidariusius nuostolius, patirtus vykdant keleivinio kelių transporto viešųjų paslaugų įsipareigojimus, Savivaldybėms susidarė papildomų tiesioginių nuostolių dėl COVID-19 pandemijos (karantino) metu taikomų keleivių vežimo apribojimų. Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo 32 straipsnis numato, kad Vyriausybės nustatyta tvarka valstybės parama gali būti teikiama gyventojams, ūkio subjektams, kitoms įstaigoms, kurie dėl ekstremaliosios situacijos patyrė žalą. Atsižvelgiant į tai, manome, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. liepos 21 d. nutarimu Nr. 1107 „Dėl Materialinių išteklių teikimo ir kompensavimo už jų teikimą tvarkos aprašo ir Valstybės paramos už žalą, patirtą dėl ekstremaliosios situacijos, teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatyta tvarka arba sukuriant kitas pagalbos priemones, Savivaldybėms turi būti kompensuojamos jų patirtos papildomos išlaidos dėl karantino metu padidėjusių nuostolių kompensacijos vežėjams/įgaliotosioms įstaigoms, nes šios išlaidos susidarė dėl centrinės valdžios sprendimų, susijusių su ekstremaliosios situacijos suvaldymu ir jos pasekmių užkardymu arba mažinimu (LRV 2020 m. balandžio 8 d. pasitarimo protokolo Nr. 18 19 punkte), įgyvendinimo.

Savivaldybių patirtos papildomos išlaidos:

Savivaldybės pavadinimas	Savivaldybės biudžeto išlaidų kategorijos	2019 m. iš viso, tūkst. Eur	2020 m. iš viso, tūkst. Eur	Vyriausybės prašoma dėl ekstremaliosios situacijos patirta žala už 2020 m., tūkst. Eur
Vilniaus miesto savivaldybės administracija	Išlaidos (nuostolių kompensacijos) keleivių vežėjui, vykdant viešųjų paslaugų įsipareigojimus, tūkst. Eur	23 839,90	40 176,90	16 337,00
Kauno miesto savivaldybės administracija	Išlaidos (nuostolių kompensacijos) keleivių vežėjui, vykdant viešųjų paslaugų įsipareigojimus, tūkst. Eur	2 802,20	10 011,20	7 209,00

Klaipėdos miesto savivaldybės administracija	Išlaidos (nuostolių kompensacijos) įgaliotajai įstaigai, vykdant viešųjų paslaugų įsipareigojimus, tūkst. Eur	233,96	3 214,56	2 980,60
Šiaulių miesto savivaldybės administracija	Išlaidos (nuostolių kompensacijos) keleivių vežėjui, vykdant viešųjų paslaugų įsipareigojimus, tūkst. Eur	879,40	2 095,40	1 216,00
Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Išlaidos (nuostolių kompensacijos) keleivių vežėjui, vykdant viešųjų paslaugų įsipareigojimus, tūkst. Eur	398,20	707,50	309,30

Pagarbiai,

Kauno miesto savivaldybės meras

Visvaldas Matijošaitis

Vilniaus miesto savivaldybės meras

Remigijus Šimašius

Klaipėdos miesto savivaldybės meras

Vytautas Grubliauskas

Šiaulių miesto savivaldybės meras

Artūras Visockas

Panevėžio miesto savivaldybės meras

Rytis Mykolas Račkauskas